

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาคผนวก

ตัวอย่างการสรรเสริญพระเจ้าในศาสนาคริสต์

ข้าแต่พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย พระองค์สถิตในสวรรค์ พระนามพระองค์จึงเป็นที่สักการะ พระอาณาจักรจงมาถึง พระประสงค์จงสำเร็จในแผ่นดิน เหมือนในสวรรค์ โปรดประทานอาหารประจำวันแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายในวันนี้ โปรดประทานอภัยแก่ข้าพเจ้า เหมือนข้าพเจ้าให้อภัยแก่ผู้อื่น โปรดช่วยข้าพเจ้าไม่ให้แพ้การประจญ แต่โปรดช่วยให้พ้นจากความชั่วร้ายเทอญ ถ้าท่านให้อภัยผู้ทำความผิด พระบิดาของท่านผู้สถิตในสวรรค์ ก็จงประทานอภัยแก่ท่านด้วย แต่ถ้าท่านไม่ให้ท่านผู้ทำความผิด พระบิดาของท่านก็จะไม่ประทานอภัยแก่ท่านเช่นเดียวกัน

ตัวอย่างคำอธิษฐานศาสนาคริสต์

ขอบพระคุณพระเจ้า สำหรับพระหทัยอันกรุณาของพระองค์ที่ทรงสำแดงความรักและเมตตาต่อเราทั้งหลาย ผู้เป็นคนบาป ขอให้เรายินดีที่จะเชื่อฟังในสิ่งที่พระองค์ตรัส เพื่อเราจะมีชีวิตที่พระองค์ทรงพอพระทัย อย่าให้เราใจแข็งกระด้าง แต่ขอพระวิญญาณบริสุทธิ์ของพระองค์ตรัสกับเราและช่วยเราที่จะยินดีเชื่อฟังพระองค์

การอธิษฐาน ไม่ใช่การสวดมนต์ แต่เป็นการพูดคุยกับพระเจ้าเหมือนลูกคุยกับ พ่อ การอธิษฐานเป็นการพูดความในใจต่อพระเจ้า ระบายความรู้สึกทุกอย่างที่มีต่อพระเจ้า เป็นการทูลขอสิ่งที่มีความจำเป็นต่อพระเจ้า คริสเตียนจะเริ่มต้นคำอธิษฐานด้วยคำว่า พระบิดาเจ้า และลงท้ายด้วยคำว่า ขอในนามพระเยซูคริสต์อาเมน ส่วนเนื้อความ ตรงกลาง ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละครั้ง การเริ่มต้นคำอธิษฐานว่า พระบิดาเจ้า ก็เพราะรู้ว่า ไม่ได้พูดลอย ๆ แต่พระเจ้าทรงฟังแน่นอน การจบลงด้วยคำว่า ขอในนาม พระเยซูคริสต์ หมายความว่า เป็นคนบาปไม่มีสิทธิ์คุยกับพระเจ้า แต่เพราะพระคุณของ พระเยซูคริสต์ เราจึงกล้าทูลหรือพูดกับพระเจ้าได้ส่วนคำว่า อาเมน หมายความว่า ไม่ได้ใช้แค่ปากพูด แต่ใช้ใจพูดและพูดด้วยความจริง การอธิษฐานนั้นจะต้องออกพูดเสียงหรือไม้นั้นก็ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวขึ้นอยู่กับกาลเทศะและความถนัดของคนนั้น ๆ ส่วนท่าทางในการอธิษฐานให้คิดถึงเมื่อเวลาคุยกับคุณพ่อคุณแม่ มีท่าทางหลายท่าทางในการสนทนากับคุณพ่อคุณแม่ทั้งจะนอนก็ได้ในการคุย แต่อย่างน้อยต้องมีท่าทีหรือท่าทางที่เหมาะสม เช่นเดียวกัน ท่าทางในการอธิษฐานก็แล้วแต่ความเหมาะสมในสถานที่ ถ้าอยู่ในที่ประชุมก็นั่งอธิษฐานเหมือนกับท่านอื่น ๆ แต่ถ้าอยู่ห้องนอนก็สามารถนอนอธิษฐานก็ได้

การอ่านพระคัมภีร์ในศาสนาคริสต์

เป็นการเรียนรู้ว่าพระทัยของพระเจ้าสำหรับชีวิต พระคัมภีร์เป็นเหมือนแผนที่ชีวิตของคริสตศาสนิกชนที่ทำให้รู้ว่าจะดำเนินชีวิตในโลกอย่างไรและควรจะไปทางไหน พระคัมภีร์เปรียบเสมือนอาหารฝ่ายวิญญาณจิตที่เลี้ยงให้ชีวิตฝ่ายวิญญาณของเราให้เติบโตขึ้น พระคัมภีร์เป็นเหมือนกระจกที่ตรวจสอบชีวิตภายในว่าเป็นอย่างไรเพื่อจะแก้ไขความบกพร่องนั้น พระคัมภีร์เป็นเหมือนน้ำทิพย์ที่ขจัดโลมและหนุนใจ ให้กำลังใจแก่จิตใจเมื่อเจอปัญหา เพราะฉะนั้นชีวิตของคริสตศาสนิกชนไม่สามารถที่จะห่างจากการอ่านพระวจนะของพระเจ้าได้เลย

จุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตามหลักของศาสนาคริสต์

ผู้วิจัยเห็นว่า การปฏิบัติในชีวิตประจำวันจะต้องปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ตามหลักของศาสนาคริสต์โดยเน้นจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. ความศรัทธาในพระเจ้า คำสอนข้อนี้อาจถือได้ว่าเป็นคำสอนพื้นฐานของชาวคริสต์ ความศรัทธาในพระเจ้านี้มีความหมายตั้งแต่การเชื่อว่าพระเจ้าทรงมีจริง และทรงเป็นที่พึ่งพิงของเรา ได้จริงจนถึงความหมายที่ลึกซึ้งขึ้นไปเรื่อย ๆ ความศรัทธาในพระเจ้าในความหมายที่ลึกซึ้งนั้นจะแสดงตัวออกในรูปความมั่นใจในการดำรงชีวิต รู้สึกว่าชีวิตนี้มีความหวัง มีความหมาย มีคุณค่า เป็นสิ่งงดงามและมหัศจรรย์ สังคมที่เต็มไปด้วยสมาชิกของสังคมที่รู้สึกว่าการมีชีวิตมีค่ายิ่งเป็นสังคมที่มั่นคง คนเราเมื่อรู้สึกว่าการมีชีวิตมีความหมายย่อมพยายามแสวงหาสิ่งดีให้แก่ชีวิต ละเว้นสิ่งที่เป็นความชั่วร้ายหมอง มองโลกในแง่ดีรู้จักทำงานเพื่อประโยชน์ตนและเสียสละเพื่อส่วนรวมในเรื่องที่สมควรเสียสละ

2. ความศรัทธาในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เมื่อใครก็ตามศรัทธาและมั่นคงในพระเจ้าอย่างลึกซึ้งจะเกิดความเปลี่ยนแปลงหลายประการภายในตัวเขา สิ่งหนึ่งที่เป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมานั้นก็คือ เขาจะรู้สึกเชื่อมั่นในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ความเชื่อมั่นในที่นี้หมายถึงความเชื่อว่าโดยธรรมชาติมนุษย์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้แสวงหาความดี แต่ที่เพื่อนมนุษย์ของเราบางคนทำผิด เขาจะสามารถกลับตัวเป็นคนดี มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะทำผิดมากมายขนาดไหน สามารถกลับใจเป็นคนดีได้เสมอ นั่นเพราะเรามีธรรมชาติที่ถูกสร้างมาเพื่อให้เป็นคนดี โดยพระเจ้านั่นเอง หลักธรรมข้อนี้ศาสนาคริสต์ถือว่าสำคัญเพราะปัญหาความกระทบกระทั่งกันระหว่างผู้คนในสังคมนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจและไม่ให้ออกาสแก่ผู้ที่ทำผิดพลาด คนทำผิดถูกหมายสมควรถูกลงโทษ ข้อนี้ถูกต้องแล้ว แต่สังคมไม่ควรประณามหรือปิดประตูไม่ให้โอกาสเขา ความศรัทธาในเพื่อนมนุษย์จะทำให้เราไม่ด่วนพิพากษาเพื่อนมนุษย์อย่างไม่มีใครตรง ในขณะที่เดียวกันหลักธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีใจเปิดกว้าง พร้อมจะให้โอกาสเพื่อนมนุษย์

ของเราที่เดินทางชีวิตพลาดไปแล้ว การที่สังคมให้โอกาสแก่ผู้เดินทางผิวย่อมนั้นเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความสงบสุขในสังคม รายงานทางอาชญาวิทยาจำนวนหนึ่งบอกว่าอาชญากรรมที่ร้ายแรงบางส่วนเกิดจากการกระทำเพื่อแก้แค้นสังคม ถ้าสังคมยึดหลักธรรมข้อนี้จะช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้

3. การใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา พระเยซูเคยตรัสไว้ว่าเมื่อโดนตบแก้มซ้ายให้เอียงแก้มขวาให้เขาตบด้วย หลักธรรมสั้น ๆ ข้อนี้แฝงความหมายที่ลึกซึ้งหลายประการ ประการแรก หลักธรรมข้อนี้สอนว่าการใช้กำลังในการแก้ปัญหาไม่เคยเป็นคำตอบในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมมนุษย์ ตรงกันข้ามการแก้ปัญหาที่แท้จริงคือการเอาชนะใจของศัตรูหรือผู้ที่ทำร้ายเรา ให้เขารู้สึกว่าการทำร้ายผู้อื่นเป็นสิ่งที่มนุษย์ผู้มีจิตใจสูงควรจะรังเกียจ ศาสนาคริสต์ก็มีทัศนคติในเรื่องการไม่ตอบโต้ความรุนแรงด้วยความรุนแรง การใช้ความรุนแรงนั้นหากใช้บ่อย ๆ จะติดเป็นนิสัย ด้วยเหตุนี้ศาสนาคริสต์จึงสอนให้เราอดทน อดทนถึงขนาดว่าเมื่อถูกทำร้ายด้วยการตบแก้มข้างหนึ่งให้เราเอียงแก้มข้างหนึ่งให้เขาตบด้วย เพื่อจะให้เราเอาชนะความโกรธได้

4. ความรัก หลักคำสอนข้อนี้เป็นคำสอนเด่นของศาสนาคริสต์ ความรักในทัศนะของศาสนาคริสต์มีความหมายหลายนัย ในที่นี้เราจะพิจารณาเฉพาะความรักตามทัศนะของนักบุญ โยฮัน นักบุญท่านนี้ได้อธิบายความหมายของความรักเอาไว้ในพระคัมภีร์ใหม่ ความตอนหนึ่งว่า ให้เราทั้งหลายรักซึ่งกันและกัน เพราะว่าความรักมาจากพระเจ้าและทุกคนที่รักก็บังเกิดมาจากพระเจ้าและรู้จักพระเจ้า ผู้ที่ไม่รักก็ไม่รู้จักพระเจ้า เพราะว่าพระเจ้าเป็นความรัก ในข้อนี้แหละความรักของพระเจ้าจึงได้ปรากฏเกี่ยวกับเราทั้งหลาย จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า ตามทัศนะของท่าน โยฮัน มนุษย์ทุกคนกำเนิดมาจากพระเจ้าเหมือนกัน พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์มาด้วยความรัก จึงเป็นหน้าที่ที่เราทุกคนจะพึงรักใคร่ปรองดองกัน คนที่ไม่รัก ไม่เมตตาสงสารช่วยเหลือผู้อื่นไม่ถือว่าเป็นคริสต์ศาสนิกชน เพราะผู้ปราศจากความรักคือผู้ที่ไม่รู้จักพระเจ้า ตามความเชื่อของศาสนาคริสต์พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์คู่แรกขึ้นในโลก คือ อัดัมกับอีฟ ต่อมามนุษย์คู่แรกนี้ก็ได้อำเนิดลูกหลาน และจากต้นกำเนิดนั้นก็เกิดมีมนุษย์สืบต่อมาแพร่หลายเต็มโลกอย่างที่ปรากฏในปัจจุบัน มนุษย์ในปัจจุบันมีหลายเชื้อชาติ หลายภาษา ตลอดจนหลายศาสนาและหลายวัฒนธรรม แต่เมื่อสาวกกลับไปหาต้นตอของกำเนิดมนุษยชาติเราจะพบว่ามนุษย์ที่หลากหลายเชื้อชาติเหล่านี้แท้ที่จริงก็กำเนิดมาจากมนุษย์คู่แรกที่พระเจ้าทรงสร้างขึ้น มองจากแง่นี้ มนุษย์ไม่ว่าจะชาติใด ภาษาใด ก็คือพี่น้องกัน แนวความคิดนี้คือที่มีของคำสอนเรื่องความรักในคริสต์ศาสนา พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมาด้วยความรัก และประสงค์จะให้มนุษย์รักใคร่ปรองดองกัน แนวความคิดดังกล่าวนี้คือรากฐานของระบบจริยธรรมในศาสนาคริสต์ ซึ่งเป็นระบบจริยธรรมที่เน้นเรื่องความรักและเมตตากันระหว่างมนุษย์ ตัวอย่างการแปรจริยธรรมดังกล่าวนี้มาเป็นเรื่องในทางปฏิบัติที่ชัดเจน เช่น การอุทิศตัวของนักสอนศาสนาในศาสนาคริสต์ที่ยอมเดินทางไปอยู่ในถิ่นทุรกันดาร เพื่อสอนและทำประโยชน์แก่ชาวบ้านที่

ด้วยโอกาสในโลกต่าง ๆ ความรักและเมตตาจึงเป็นลักษณะเด่นของจริยธรรมแบบคริสต์

เพลงเด็กดี

เด็กเอ๋ยเด็กดี ต้องมีหน้าที่สิบอย่างด้วยกัน (ซ้ำ)

หนึ่ง นับถือศาสนา

สอง รักษาธรรมเนียมมั่น

สาม เชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์

สี่ วาจาต้องสุภาพอ่อนหวาน

ห้า ยึดมั่นกตัญญู

หก เป็นผู้รู้รักการงาน

เจ็ด ต้องศึกษาให้เชี่ยวชาญ ต้องมานะบากบั่น ไม่เกียจไม่คร้าน

แปด รู้จักออมประหยัด

เก้า ต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล น้ำใจนักกีฬากล้าหาญ ให้เหมาะกับกาลสมัยชาติพัฒนา

สิบ ทำตนให้เป็นประโยชน์ รู้บาปบุญคุณโทษ สมบัติชาติต้องรักษา

เด็กสมัยชาติพัฒนาจะเป็นเด็กที่พาชาติไทยเจริญ

คำขวัญวันเด็ก

พ.ศ. 2538 สืบสานวัฒนธรรมไทย ร่วมใจพัฒนา รักษาสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. 2539 มุ่งหาความรู้ เชิดชูความเป็นไทย หลีกไกลยาเสพติด

พ.ศ. 2540 รู้คุณค่าวัฒนธรรมไทย ตั้งใจใฝ่ศึกษา ไม่พึ่งพายาเสพติด

พ.ศ. 2541 ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย

พ.ศ. 2542 ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย

พ.ศ. 2543 มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม นำประชาธิปไตย

พ.ศ. 2544 มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม นำประชาธิปไตย

พ.ศ. 2545 เรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ สู่อนาคตที่สดใส

พ.ศ. 2546 เรียนรู้ตลอดชีวิต คิดอย่างสร้างสรรค์ ก้าวทันเทคโนโลยี

พ.ศ. 2547 รักชาติ รักพ่อแม่ รักเรียน รักสิ่งดีๆ อนาคตดีแน่นอน

พ.ศ. 2548 เด็กรุ่นใหม่ต้องขยันอ่าน ขยันเรียน กล้าคิด กล้าพูด

พ.ศ. 2549 อยากฉลาดต้องขยันอ่านขยันคิด

พ.ศ. 2550 มีคุณธรรมนำใจ ใช้ชีวิตพอเพียง หลีกเลียงอบายมุข

คำกล่าวบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อภิวาเทมิ. (กราบ)

พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง
ข้าพเจ้าขออภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมังนะมัสสามิ. (กราบ)

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว, ข้าพเจ้าขอนมัสการ พระธรรม (กราบ)

สุปะฏิปปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ. (กราบ)

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

คำอาราธนาศีล 5

มะยังกันเเต ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

พุทฺธัมปิ มะยังกันเเต ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ตะตฺถัมปิ มะยังกันเเต ติสระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอศีล 5 ข้อนั้น

พร้อมทั้งพระรัตนตรัยเพื่อประ โยชน์แก่การจะรักษาดังๆกัน

คำอาราธนานี้ใช้สำหรับการสมาทานศีลพร้อมกันหลายๆ คน

ถ้าคนเดียว เปลี่ยนคำว่า “มะยัง” เป็น “อะหัง” และ “ยาจามะ” เป็น “ยาจามิ”

ศีล 5

ข้อ 1. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ให้ตายและไม่ใช้บุคคลอื่นฆ่า

ข้อ 2. อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการลักทรัพย์ด้วยตนเองและไม่ใช้ให้คนอื่นลัก

ข้อ 3. กามสุมิจฉาจรา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากส้องเสพเมถุนธรรม อันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์

ข้อ 4. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดหยาบคาย พูดเพ้อเจ้อ

ข้อ 5. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาเน เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

ข้าพเจ้าขอสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ เว้นจากการดื่มสุราและเมรัย

อุดมคติของนักเรียน

ไม่โยกเก้าอี้ ไม่หนีโรงเรียน ไม่เขียนข้างฝา ไม่คำครุสอน ไม่นอนตื่นสาย ไม่หน่าย
การเรียน ไม่เกี่ยงการทำงาน ไม่ผลาญเงินตรา ไม่ซำหาเรื่อง ไม่เคื่องโกรธกัน ไม่ปล้นทำผิด
ไม่ติดยาเสพติด รู้จักคิดใช้ปัญญา หมคปัญหาแน่ ๆ พ่อแม่ชื่นใจ

บทสวดเคารพครูอาจารย์

ปาเจราจะรียาโหนดิ (นำ) คุณุตตะรานุสาสะกา (พร้อมกัน)
ปัญญาวุฒิกะเรตเต ทินโนวาเทนะมามิหัง (นำ) อนึ่งข้าค่านับน้อม (พร้อมกัน)
ต่อพระครูผู้การุญ โอบเอื้อและเจือจุน อนุศาสน์ทุกสิ่งสรรพ ยังน หราบก็ได้ทราบ
ทั้งบุญบาปทุกสิ่งอัน ชี้แจงและบ่งป็น ขยายอรรถให้ชัดเจน จิตมากด้วยเมตตา
และกรุณา บ เอียงเอน เหมือนท่านมฤเกล้งเกณท์ ให้ฉลาดและแหลมคม
ขจัดเขลาบรรเทาโม-หะจิตมืดทึบงม ถึงชา ณ อารมณ์ ก็สว่างกระจ่างใจ
คุณส่วนนี้ควรนับ ถือว่าเลิศ ณ แดนไตร ควรรื่นและตรึกใน จิตน้อมนิยมนม ฯ (กราบ)

บทสวดระลึกถึงพระพุทธคุณ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (ว่า 3 ครั้ง)
อิติปิโสภะคะวา อะระหังสัมมาสัมพุทธโฆวิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโตโลกะวิทู อะนุตตะโรปริ
สະทัมมะสารถิ สัตถะเทวะมะนุสสานัง พุทโธภะคะวาติ ฯ

(นำ) องค์ใดพระสัมพุทธ.....

(พร้อมกัน) สุวิสุทธสันดาน ตัณมุลกลีเลสมาร บ่ มีหม่นมิหมองมัว
หนึ่งในพระทัยท่าน ก็เบิกบานคือดอกบัว ราคี บ่ พันพัว สวคนธกำจร
องค์ใดประกอบด้วย พระกรุณาตั้งสาคร โปรดหมู่ประชากร มละโอฆะกัณดาร
ชี้ทางบรรเทาทุกข์ และชี้สุขเกษมสานต์ ชี้ทางพระนฤพาน อันพ้นโสภวิโยกภัย
พร้อมเบญจพิรจัก มุจรัสมิลไส เห็นเหตุที่ใกล้ไกล ก็เจนจบประจักษ์จริง
กำจัดน้ำใจหยาบ สันดานบาปแห่งชายหญิง สัตว์โลกได้พึงพิงมละบาปบำเพ็ญบุญ
ข้าขอประณตน์นม ศิระเกล้าบังคมคุณ สัมพุทธการุณ ยภาพนั้มนิรันดร (กราบ)

บทสวดระลึกถึงพระธรรมคุณ (ทำนองสรภัญญะ)

สวากขาโตะกะวะตะจัมโม สันทิฏฐิโกะกะลิกโก เอหิปปัสสิโก โอปะนะยิกโก ปัจจัตถัง
เวทิตัพโพ วิญญูหิตี ฯ

(นำ) ธรรมคือคุณากร...(พร้อมกัน) ส่วนชอบสาทร จงดวงประทีปชัชวาล
แห่งองค์พระศาสดาจารย์ ส่องสัตว์สันดาน สว่างกระจ่างใจกมล
พิสดาร อันลึกโอฬาร พิสุทธิพิเศษสุกใส อีกธรรมต้นทางครรไกล
นามขนานขานไข ปฏิบัติปรีดีเป็นสอง คือทางดำเนินคุณครอง ให้ล่วงลุปอง
ยังโลกอุดรโดยตรง ข้าขอโอนอ่อนอุตมงค์ นบธรรมจางง ด้วยจิตและกายวูจา(กราบ)

บทสวดระลึกถึงพระสังฆคุณ

สุปะฏิปันโนกะกะวะโตสวาระกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโนกะกะวะโตสวาระกะสังโฆ,
ญายะปะฏิปันโนกะกะวะโตสวาระกะสังโฆ, สามิจิปะฏิปันโนกะกะวะโตสวาระกะสังโฆ, ยะทิทังจัต
ตาริปุริสะยุคานิอัฏฐะ ปุริสะปะคคะลา, เอสะกะกะวะโตสวาระกะสังโฆ, อาหุเนยโย, ปาหุเนยโย,
ทักขิเนยโย, อัฏฐะลีกะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

(นำ) สังฆโคตสาวกาสาด..... (พร้อมกัน) รับปฏิบัติมาแต่องค์สมเด็จพระวันต์

เห็นแจ้งจตุสัจเจรจร-	ลูทางที่อัน ระวังและดับทุกข์ภัย
โดยเสด็จพระผู้ตรัสโดย	ปัญญาส่องใสสะอาดและปราศมัวหมอง
เห็นห่างทางข้าศึกปอง	บ่ มีลำพองด้วยกายและวาจาใจ
เป็นเนื่อนาบุญอันไพ	ศาลแด่โลกัยและเกิดพิบูลย์พูนผล
สมญาเอารสพผล	มีคุณอนันต์ อเนกจะนับเหลืออดรา
ข้าขอพนมหมู่พระสรา-	พทพรงคุณา นุคุณประดุจจำพัน
ด้วยเดชบุญข้าอภิวันท์	พระไตรรัตน์อันอุดมดิเรกนิวัติชัย
จงช่วยจัดโพยภัย	อันตรายใดใด จงดับและกลับเสื่อมสูญ (กราบ)

อุคมคติของบัณฑิต

ข้าพเจ้าจะอยู่อย่างขีมีขีมีแจ่มใส ข้าพเจ้าจะให้ภัยแก่ทุกคน ข้าพเจ้าจะทำดีแท้แก่ศัตรู
ข้าพเจ้าจะอยู่ด้วยความเมตตากรุณา ข้าพเจ้าจะไม่ยุ่งเที่ยวเตร่และไม่ชุกชน ข้าพเจ้าจะไม่คั่นรณ
ด้วยคันทนา ข้าพเจ้าจะทำพุดคิดด้วยเมตตา ข้าพเจ้าจะสร้างปัญญาให้สังคม

การประพฤติเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีตามหน้าที่

1. การเป็นบุตรที่ดีของบิดา-มารดา หน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูกต้องสอนให้ลูกละเว้นความชั่วทั้งปวง แนะนำให้ทำความดี ส่งเสริมลูกให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน เลือกคู่ครองที่เหมาะสมให้ แบ่งทรัพย์สมบัติให้ในเวลาอันสมควร คุณธรรมที่มีในพ่อแม่ เมตตา ปรารถนาที่จะให้ลูกมีความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป กรุณา มีความเอ็นดูช่วยเหลือลูกให้พ้นทุกข์ มุทิตา ชื่นชมยินดีเมื่อเห็นลูกได้ดีหรือประสบความสำเร็จในชีวิต อุเบกขา ฝึาคูความเป็นอยู่และความเป็นไปของลูกอยู่เสมอ ความประเสริฐของพ่อแม่ เป็นคุณครูคนแรกของลูก เป็นพระพรหมของลูก เป็นพระอรหันต์ของลูก เป็นผู้ถืออุปการะมากและแสดงแก่โลกแก่บุตร ข้อควรปฏิบัติของบุตรที่ดี ต้องยกย่องสรรเสริญคุณงามความดีของพ่อแม่ บำรุงพ่อแม่ด้วยปัจจัย 4 สืบทอดวงศ์ตระกูล สกุลของพ่อแม่ ประพฤติตนเป็นคนดีเสมอต้นเสมอปลาย ส่งเสริมให้พ่อแม่มีคุณธรรมยิ่ง ๆ ขึ้นไป เมื่อท่านล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศให้ท่าน ผลดีอันเกิดจากการประพฤติตนเป็นบุตรที่ดี ทำให้พ่อแม่สบายใจ สุขใจ ได้รับการยกย่องสรรเสริญจากปวงชน เป็นที่รักของบุคคลทั่วไป เกิดความเจริญและความสงบสุขในชีวิต

2. การเป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ หน้าที่ของครูที่มีต่อศิษย์ ต้องแนะนำสั่งสอนดี ให้เรียนศิลปะดี บอกศิลปะวิชาโดยไม่ปิดบัง ยกย่องให้ปรากฏในหมู่ชน ทำความป้องกันให้ศิษย์ทั้งหลาย ศิษย์ที่ดีควรปฏิบัติต่อครูอาจารย์ดังนี้ ลูกศิษย์ยินยอมรับ เข้าไปรับใช้ เชื่อฟังคำสั่งสอน คอยอุปถุฏฐาภรับใช้ใกล้ชิด เรียนศิลปะวิชาท่านด้วยความเคารพ ผลของการเป็นศิษย์ที่ดี ทำให้เป็นคนมีสติปัญญาดี ทำให้ครูอาจารย์ยกย่องสรรเสริญจากปวงชน ทำให้ครูอาจารย์มีความสุขสบายใจ เป็นที่รักของบุคคลทั่วไป ใคร ๆ ก็อยากคบหาสมาคมด้วยเสมอ เป็นผู้ที่มีความสุขความเจริญในชีวิต

3. การเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ หน้าที่ของพลเมืองที่ดี ต้องมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สรีทธาการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เคารพกฎหมายบ้านเมือง เสียสละไม่เห็นแก่ตัว ปกป้องประเทศชาติได้ ผลของการเป็นพลเมืองที่ดี ความเป็นอยู่อย่างปลอดภัย เป็นที่นิยมของบุคคลทั่วไป ประเทศชาติต้องการ ประเทศชาติเจริญ

4. การเป็นสาวกที่ดีของพระศาสนา สาวกที่ดีของพระศาสนา ต้องตั้งใจศึกษาตามคำสั่งสอนของพระศาสดาให้เข้าใจ มีความเคารพและสรีทธาคือพระศาสดา ละเว้นความชั่วทุกชนิด มั่นคงในหลักคำสอนของพระศาสดา ไม่บิดเบือนคำสอนของพระศาสดา ผลของการเป็นสาวกที่ดี มีความสงบสุขเพราะมีที่พึ่งทางใจ ไม่เป็นบุคคลหลงโลก หลงตนเอง ช่วยสืบอายุของพระศาสนา ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข เป็นที่พึ่งทางสังคมได้

แนวทางการปฏิบัติตามหลักศาสนาพุทธกับความพอเพียงในชีวิตประจำวัน

พอประมาณ คือ การทำอะไรที่พอเหมาะ พอควร สมดุลกับอรรถภาพ ศักยภาพของตนเอง และสภาวะแวดล้อม พอประมาณของแต่ละคน ในแต่ละช่วงเวลาที่ต่างกัน อย่างเช่น บางคนในบางวันทานข้าวจานเดียวอิ่ม แต่บางวันก็ไม่อิ่ม ต้อง 2 จานถึงจะอิ่ม แล้วแต่เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงเวลานั้นๆ ความพอประมาณสามารถพิจารณาได้จาก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน พอเหมาะกับความชอบ ศักยภาพและความสามารถของแต่ละคนหรือไม่ และปัจจัยภายนอก คือพอประมาณกับ ภูมิสังคม สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ในแต่ละขณะหรือไม่ ในหลักสัปปริสธรรม 7 สอนไว้ว่าจะสร้างความพอดีให้เกิดขึ้นได้จะต้อง รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้ชุมชน รู้บุคคล ความพอประมาณ จึงครอบคลุมความพอเหมาะ พอควรกับทุก ๆ เรื่อง

หากเราใช้ชีวิตอย่างไม่พอเพียง เช่น ใช้จ่ายไม่พอเพียง ดูแลสุขภาพอย่างไม่พอเพียง บริโภคอย่างไม่พอเพียง ทำงานอย่างไม่พอเพียง มากไป น้อยไป หรือนักศึกษาดูหนังสืออย่างไม่พอเพียง การใช้ชีวิต การปฏิบัติอย่างไม่พอเพียง น้อยเกินไป มากเกินไป ไม่พอดี พอเหมาะ พอควรกับความสามารถของเรา กับสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบกับคนรอบข้าง กระทั่งกับสังคม กระทบกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลถึงอนาคตของตนเองและสังคม ยกตัวอย่าง การทานข้าวแบบพอเพียงเป็นอย่างไร คือให้อิ่มพอประมาณ เพราะเรารู้ว่า ถ้าอิ่มมากเกินไป อึดอัด ถ้าอิมมน้อยเกินไป ก็ยังหิวอยู่ แต่ว่าอิมมอย่างเดียว เป็นเรื่องเพียงแค่นี้ปริมาณ ยังไม่พอเพียง ไม่สมดุล ต้องสมดุล ด้านคุณภาพด้วย บริโภคอย่างไม่พอเพียง เช่น รับประทานไขมัน มากเกินไป หรือว่าอาจจะบริโภค สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์กับร่างกาย เช่น ยาเสพติด เหล้า บุหรี่ต่าง ๆ เพราะฉะนั้นความพอเพียงในการบริโภค ไม่ใช่เฉพาะปริมาณเท่านั้น คุณภาพด้วย ถึงจะบอกได้ว่า เราใช้ชีวิตอย่างพอเพียง สมดุล

หลักของศาสนาพุทธมองโลกว่า ทุกอย่างเป็นอนิจจัง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจะรู้ได้อย่างไรว่า ถ้าเราออกจากห้องนี้เดินออกไปข้างนอกจะไม่ถูกรถชน ถ้าเราไม่มีเงินเก็บออมหรือ การทำประกันสุขภาพเตรียมไว้ในยามจำเป็น ก็จะเกิดปัญหาจนถึงกับเกิดวิกฤตในชีวิตได้ ฉะนั้น การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ประมาท มีสติในการดำเนินชีวิต ใช้ปัญญาในการคาดการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อวางแผนรองรับ และรักษาสมดุลได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตด้วย สมดุลแปลว่าสมดุลทั้งปัจจุบันและอนาคต วันนี้พอเพียงยังไม่พอ พรุ่งนี้ต้องพอเพียงด้วย คือ ต้องมีความเพียรอย่างต่อเนื่อง ที่จะรักษาความสมดุลให้ได้อย่างสม่ำเสมอ ความเพียรในข้อปฏิบัติมรรค 8 นั้น หมายถึง ความเพียรที่จะแก้ไขข้อบกพร่อง เพียรที่จะละความชั่วที่เคยทำ หรือทำอยู่แล้ว หรือยังไม่เคยทำให้น้อยลงจนหมดไป เพียรที่จะทำความดีที่เคยทำ หรือทำอยู่แล้ว หรือยังไม่เคยทำให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น หากเรามีความพอเพียงตามหลักของพระพุทธศาสนาแล้ว ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาให้เรามีความมั่นคงของมนุษย์เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ดัชนีวัดค่าคุณธรรมของบุคคล

ในการจัดทำดัชนีชี้วัดค่าคุณธรรมของบุคคลนั้น มีจุดประสงค์เพื่อเสนอแนะค่ามาตรฐานที่จะนำมาใช้ชี้วัดค่าคุณธรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่พบว่ามีการวัดค่าใด ๆ เพื่อใช้อ้างอิงเป็นมาตรฐาน ด้วยเหตุนี้หากมีการนำค่าดัชนีชี้วัดค่าคุณธรรมมาใช้ในการอ้างอิงจะมีส่วนช่วยให้สามารถวัดค่าคุณธรรมของแต่ละบุคคลได้ แม้ว่าความน่าเชื่อถือของดัชนีชี้วัดในระยะแรกอาจจะมีปัญหาเรื่องความคลาดเคลื่อนบ้าง แต่เมื่อมีการใช้งานอย่างต่อเนื่อง เชื่อว่าการวัดค่าจะมีความถูกต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากขึ้นเรื่อย ๆ ในการวัดค่าคุณธรรมส่วนบุคคลนั้นจะมีการวัดค่าคะแนนโดยอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ค่าความประพฤติของบุคคล – ค่าดัชนีนี้จะใช้ในการวัดค่าความประพฤติของแต่ละบุคคล โดยจะใช้เป็นค่ามาตรฐานวัดการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนานั้น ๆ ซึ่งจะใช้เป็นค่าอ้างอิงหลักของดัชนีวัดค่าคุณธรรม

1.1 ผู้ประเมินคะแนน – การประเมินคะแนนในส่วนนี้จะให้มีผู้ประเมินคะแนนทั้งหมดจำนวน 5 กลุ่ม แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยผู้ที่สามารถประเมินคะแนนในส่วนนี้แบ่งออกเป็น

1.1.1 ผู้นำศาสนาในชุมชนนั้น ๆ (50 คะแนน) – การให้ผู้นำศาสนาเป็นผู้ประเมินนั้น จะมีส่วนช่วยให้ประชาชนในชุมชนหันหน้าเข้าหาศาสนามากยิ่งขึ้น เพราะหากไม่ไปปฏิบัติธรรมกิจเลย ก็อาจจะได้คะแนนน้อยเมื่อถึงเวลาประเมิน อีกทั้งผู้นำศาสนานั้นย่อมต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนระดับหนึ่งแล้ว ดังนั้นค่าที่ได้จากการประเมินก็จะเป็ค่าที่มีความน่าเชื่อถือได้ในระดับที่สูง ในส่วนของผู้ประเมินนั้นจะต้องมีการสอบประเมินจากกลุ่มผู้นำศาสนาที่มีระดับความรู้สูงก่อน เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถประเมินผลด้วยความยุติธรรมและปราศจากอคติใดๆ ต่อกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

1.1.2 คณะกรรมการชุมชน (50 คะแนน) – การให้คณะกรรมการชุมชนมาช่วยประเมินนั้น ทำให้เราได้เห็นคะแนนการประเมินในอีกมุมมองหนึ่งซึ่งสามารถช่วยให้ค่าความกว้างตัวของข้อมูลน้อยลง เพราะกลุ่มคณะกรรมการชุมชนสามารถเข้าใจ และรับรู้ข้อมูลทางด้านความประพฤติของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามก็ดียิ่งผู้นำชุมชนที่จะสามารถประเมินได้นั้นจำเป็นต้องผ่านการประเมินจากกลุ่มองค์กรทางราชการก่อน เพื่อป้องกันการทุจริตในการให้คะแนนซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ง่ายมากหากว่าไม่มีการดูแลควบคุมจากทางราชการ

1.1.3 บริษัทประเมินบุคคล (50 คะแนน) – การให้คะแนนในส่วนนี้จะให้ทางกระทรวงทรัพยากรและความมั่นคงของมนุษย์จัดการว่าจ้างบริษัทเข้ามาดูแลจัดการประเมิน โดยบริษัทที่จะเข้ามารับหน้าที่นี้ต้องมีแนวทางในการประเมินผลที่มีคุณภาพและสามารถวัดผลได้

อย่างเป็นรูปธรรม และการคัดเลือกบริษัทเข้ามาทำหน้าที่นี้ต้องเลือกบริษัทที่น่าเชื่อถือ องค์กรใดที่ควรเตรียมมาตรการป้องกันการเข้ามาหาประโยชน์จากบริษัทที่จะเข้ามาทำหน้าที่ประเมินผลด้วยเช่นกัน

1.1.4 ผู้ร่วมงาน (50 คะแนน) – การให้คะแนนในส่วนนี้จะให้บุคคลแวดล้อมของผู้ถูกประเมิน เช่น เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมชั้นเรียน รวมถึงบุคคลแวดล้อมในสถานการณ์อื่นๆ ทำการประเมินกันเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น ซึ่งคะแนนที่ได้ในส่วนนี้ในระยะแรกนั้น อาจจะมีการแกว่งตัวของข้อมูลค่อนข้างสูง เพราะอาจจะยังติดที่ความเกรงใจ หรือปัจจัยอื่นๆ อยู่บ้าง แต่เมื่อมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง ผลที่ได้จะลดความแกว่งตัวลงและมีความน่าเชื่อถือที่สูงขึ้น เนื่องจากเป็นค่าที่สามารถประเมินการประพฤติปฏิบัติตัวของบุคคลนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน และลงลึกถึงรายละเอียดการดำเนินชีวิตได้ดีที่สุด

1.1.5 การประเมินตัวเอง (50 คะแนน) – การให้คะแนนในส่วนนี้จะให้แต่ละบุคคลประเมินตัวเอง ซึ่งในระยะแรกอาจจะพบปัญหาเดียวกันกับข้อ 4 แต่เมื่อมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง ค่าความแกว่งตัวของข้อมูลจะลดน้อยลงไปอีกเช่นกัน

จากนั้นเมื่อได้ผลการประเมินจากทั้ง 5 ข้อข้างต้นแล้ว ข้อมูลจะถูกส่งต่อไปยังกระทรวงทรัพยากรและความมั่นคงของมนุษย์ต่อไป และจากนั้นทางกระทรวงจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล และหาค่าเฉลี่ยของแต่ละบุคคลออกมาเพื่อให้ค่าที่ได้เป็นค่าคะแนนที่มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะมีใช้เพียงแค่การหาค่าเฉลี่ย แต่จะให้มีการวิเคราะห์แบบเจาะลึก ว่าคุณค่าใดน่าเชื่อถือ ค่าใดไม่น่าเชื่อถือ เช่น หากค่าที่ได้จากการประเมินจากข้อที่ 1, 2 และ 3 มีความแตกต่างจากค่าที่ได้จากข้อ 4 และ 5 มาก ก็อาจจะมีการนำเพียงค่าที่ได้จากข้อ 1, 2 และ 3 เท่านั้นมาทำการหาค่าเฉลี่ย เป็นต้น ซึ่งผลจากการวิเคราะห์นี้จะช่วยทำให้การหาค่าคุณธรรมในส่วนนี้เป็นไปอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

หลักการวัดคะแนน – การวัดคะแนนในส่วนนี้จะจัดให้มีการวัดประเมินผลในทุกรอบ 6 เดือน โดยจะจัดทำแบบประเมินวัดผลให้เป็นมาตรฐานแบบเดียวกันสำหรับทุกศาสนา อาจจะมีส่วนแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดของแต่ละศาสนา แต่จุดหลักที่ใช้ในการวัดค่านั้น ต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนที่เท่าเทียมและยุติธรรมสำหรับทุกคนและทุกศาสนา

เกณฑ์การให้คะแนน – เนื่องด้วยคะแนนในส่วนนี้ถือว่าเป็นคะแนนหลักสำหรับการวัดชี้ค่าคุณธรรม ดังนั้นการให้คะแนนจึงจะต้องรอบคอบ และผ่านการวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน นอกจากนี้ยังต้องโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ หากบุคคลใดต้องการทราบก็สามารถติดต่อเช็คข้อมูลได้ตลอดเวลา โดยทางกระทรวงอาจจะทำรูปแบบคะแนนให้ตรวจสอบเช็คได้ผ่านทางระบบออนไลน์เพื่อความสะดวกสบายของประชาชน ในการตรวจเช็คข้อมูล คะแนนเต็มในส่วนนี้

อยู่ที่ 50 คะแนน

การบำเพ็ญประโยชน์ – คะแนนส่วนนี้จะได้จากการเข้าบำเพ็ญประโยชน์ โดยแต่ละชุมชน หรือองค์การทางราชการจะเป็นผู้จัดกิจกรรมให้ โดยมีการกำหนดคะแนนคุณธรรมที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับ ซึ่งอาจจะมากน้อยแตกต่างกันตามแต่กิจกรรมนั้น ๆ และในการจัดกิจกรรมครั้งหนึ่ง ๆ นั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วม เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถควบคุมดูแลผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งการจัดกิจกรรมนั้น จำเป็นต้องมีความหลากหลาย และต้องเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกเพศทุกวัย

1. การประเมินคะแนน - การประเมินคะแนนในส่วนนี้นั้นจะมีกลุ่มคณะกรรมการชุมชนเป็นผู้ผลักดันโครงการ โดยยื่นเรื่องเสนอโครงการว่าต้องการให้จัดการบำเพ็ญประโยชน์ในแง่ไหน และการจัดกิจกรรมจะให้ผลดีในด้านใดแก่ชุมชน จากนั้นเมื่อทำเป็นโครงการแล้ว จึงให้มีการยื่นเรื่องไปยังหน่วยงานทางราชการ เพื่อประเมินว่าโครงการนั้น ๆ สมควรทำมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาการปันคะแนนให้กับคนในชุมชนนั้น ๆ อย่างไรก็ดีเพื่อป้องกันปัญหาการปันคะแนน อาจจะมีข้อกำหนดว่าแต่ละชุมชนสามารถจัดกิจกรรมได้มากที่สุดกี่ครั้งในรอบ 6 เดือน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การบำเพ็ญประโยชน์เป็นไปอย่างโปร่งใส และเป็นไปตามหลักการที่ต้องการส่งเสริมคุณธรรมให้กับคนในชุมชนอย่างแท้จริง

2. ผู้ประเมินคะแนน - การประเมินคะแนนนั้นจะให้กลุ่มคณะกรรมการชุมชนเป็นผู้ประเมินคะแนน โดยให้ตัวแทนจากราชการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการด้วยเช่นกัน เพื่อป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยการให้คะแนนนั้นอาจจะมีการให้ไม่เท่ากันสำหรับบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรม เพราะอาจจะมีการทุ่มเทการทำงานที่ไม่เท่ากัน ซึ่งการพิจารณาให้คะแนนนั้น จะเป็นไปตามดุลยพินิจของคณะกรรมการ

3. เกณฑ์การให้คะแนน - การบำเพ็ญประโยชน์ในแต่ละครั้งนั้น จะมีการกำหนดคะแนนเต็มในแต่ละครั้งว่าจะได้คะแนนคุณธรรมมากน้อยเพียงใด แต่สำหรับบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้น การจะได้คะแนนมากน้อยเพียงใดก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าได้ทุ่มเทใส่ใจในการทำกิจกรรมนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ซึ่งคะแนนที่ได้จะอิงตามดุลยพินิจของคณะกรรมการเป็นหลัก คะแนนเต็มในส่วนนี้มีค่าเท่ากับ 25 คะแนน

คะแนนเสริมจากการทำความดีในโอกาสต่าง ๆ - นอกจากการประเมินผลคะแนนในทุกรอบ 6 เดือนจากสองข้อหลักข้างต้นแล้ว การทำความดีในโอกาสต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานราชการ หรือจากตำรวจก็สามารถนำมาปรับใช้เพื่อเป็นคะแนนเสริมด้วยเช่นกัน โดยที่คะแนนในส่วนนี้ยังสามารถนำไปใช้อ้างอิงกับกลุ่มผู้นำทางศาสนาและกลุ่มคณะกรรมการเมื่อถึงเวลาประเมินผลรอบ 6 เดือนได้ด้วยเช่นกัน

1. ผู้ประเมินคะแนน - เพื่อป้องกันการปั่นคะแนนอย่างไม่เป็นธรรม ดังนั้นผู้ที่สามารถให้คะแนนส่วนนี้ได้ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือ เช่น จากผู้นำองค์กรราชการ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มียศที่น่าเชื่อถือเช่นอาจจะต้องเป็นระดับสารวัตรของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งในส่วนนี้จำเป็นที่รัฐบาลจะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนอีกครั้งว่าต้องเป็นระดับใดจึงจะสามารถให้คะแนนรับรองในส่วนนี้ได้ เพราะนี่ถือเป็นส่วนหนึ่งของการให้คะแนนให้โทษได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมให้เหมาะสม

2. หลักการวัดคะแนน - การให้คะแนนในส่วนนี้ มีข้อซับซ้อนค่อนข้างมากเพราะจะเป็นการยากที่จะกำหนดมาตรฐานในการให้คะแนน ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาความเหลื่อมล้ำของคะแนนที่ไม่เป็นธรรม อาจจะต้องให้รัฐบาลมีการประชุมและหามาตรการในการให้คะแนนตรงจุดนี้แล้วอนุมัติออกมาเป็นมาตรฐานหลักว่าทำควมดีในระดับใดจะได้คะแนนเท่าใด

3. เกณฑ์การให้คะแนน - คะแนนที่จะได้ในส่วนนี้จะเป็คะแนนเสริมที่สามารถเพิ่มได้ทุกวัน แล้วแต่เหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แต่เพื่อป้องกันการปั่นคะแนนให้สูงเกินความเป็นจริง จึงจำเป็นจะต้องมีการควบคุมการให้คะแนนให้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยที่ดัชนีที่ถือเป็นคะแนนเต็มในส่วนนี้คือ 25 คะแนน

การปฏิบัติตามกฎหมาย - คะแนนในส่วนนี้จะมีการให้คะแนนแต่ละบุคคลเป็น 50 คะแนนเต็ม ซึ่งหากสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้โดยไม่ทำผิดใด ๆ เลย ก็จะทำให้บุคคลนั้น ๆ ไม่ถูกปรับลดค่าดัชนีคุณธรรมเลย แต่ถ้าทำผิดกฎหมายก็จะถูกหักคะแนนไปมากน้อยตามข้อกฎหมายที่ทำผิด

1. ผู้ประเมินคะแนน - การประเมินคะแนนในส่วนนี้ จะให้ผู้ควบคุมกฎหมายสูงสุดซึ่งก็คือศาล เป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลจัดการการหักลดค่าคะแนน ซึ่งหากถูกหักคะแนนก็จะได้รับหลักฐานซึ่งแสดงให้เห็นถึงสาเหตุและจำนวนคะแนนที่ถูกหักแจ้งไว้อย่างชัดเจน

2. หลักการวัดคะแนน - การวัดคะแนนในส่วนนี้จะให้เป็นไปโดยอ้างอิงจากหลักกฎหมายที่มีใช้ ณ ช่วงเวลานั้น ๆ ซึ่งเมื่อพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดในมาตราต่าง ๆ ก็จะให้มีการปรับลดค่าคุณธรรมตามแต่ที่ถูกกำหนดมาจากรัฐบาลรวมถึงกลุ่มผู้รับผิดชอบ ซึ่งอาจจะอ้างอิงจากอัตราการลงโทษจากกฎหมายที่มีอยู่ตามความเหมาะสม

3. เกณฑ์การให้คะแนน - การหักคะแนนในส่วนนี้จะอ้างอิงจากบทลงโทษทางกฎหมายที่ใช้อยู่ ณ ช่วงเวลานั้น ๆ ซึ่งหากบุคคลใดถูกหักจนค่าคุณธรรมลดต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ก็จะต้องได้รับบทลงโทษด้านใดด้านหนึ่ง ตัวอย่างเช่นหากกระทำความผิดจนมีผลให้ผู้อื่นเสียชีวิตก็อาจจะถูกหักไปทันที 50 คะแนน เพราะถือว่าเป็นความผิดรุนแรง แต่หากความผิดนั้น

ไม่ร้ายแรงจนถึงขั้นทำให้ผู้อื่นเสียชีวิต เช่น ขับรถชนผู้อื่นโดยประมาทแต่ไม่รุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต ก็อาจจะถูกหักไป 25 คะแนน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินสูงสุด

หลักเกณฑ์การคำนวณค่าดัชนีคุณธรรม

การคำนวณค่าดัชนีคุณธรรมของแต่ละบุคคลนั้น จะทำการคำนวณโดยนำคะแนนทั้งหมดที่ผ่านการประเมินแล้วมารวมเพื่อหาค่าผลรวมของแต่ละบุคคลแล้วนำมาคำนวณเป็นอัตราส่วนร้อยละเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

คะแนนเต็มของการประเมิน	=	150 คะแนน โดยวัดจาก
1. ค่าความประพฤติของบุคคล	=	50 คะแนน
2. การบำเพ็ญประโยชน์	=	25 คะแนน
3. คะแนนเสริมการทำความดี	=	25 คะแนน
4. การปฏิบัติตัวตามกฎหมาย	=	50 คะแนน

การวัดค่าดัชนีคุณธรรมของบุคคล – การวัดค่าดัชนีคุณธรรมของแต่ละบุคคลนั้น จะอ้างอิงจากคะแนนที่แต่ละบุคคลได้รับจากการวัดผลด้านบน แล้วนำมาเทียบเป็นร้อยละเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจของประชาชน

$$\text{ดัชนีคุณธรรมของบุคคล (ร้อยละ)} = \frac{\text{คะแนนที่ได้จากการประเมิน} \times 100}{\text{คะแนนเต็มของการประเมิน (150)}}$$

ผลของการนำดัชนีคุณธรรมของบุคคลมาใช้งาน

จากหลักการข้างต้น จะทำให้เรามีค่าอ้างอิงในการใช้วัดค่าคุณธรรมของแต่ละบุคคลได้ ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อกำหนดมาตรฐานคุณธรรมของแต่ละบุคคล ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยในงานวิจัยครั้งนี้ ได้เสนอให้มีการนำค่าคุณธรรมของแต่ละบุคคลมาใช้ในการวัดผลสำหรับการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล ว่าการจะทำหน้าที่รับผิดชอบในงานใด ๆ จำเป็นต้องมีค่าดัชนีคุณธรรมเท่าใด ซึ่งจะช่วยในการกรองพฤติกรรมของผู้ที่จะเข้ามาทำงานนั้น ๆ ได้ในระดับหนึ่ง เช่น ในงานที่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อชีวิตของผู้คนจำนวนมาก ผู้ที่จะเข้ามารับผิดชอบงาน ก็จำเป็นต้องมีคุณธรรมที่สูงกว่าค่ามาตรฐานมากพอสมควร

การนำเอาดัชนีคุณธรรมมาปรับใช้กับวิถีของสังคมไทยในปัจจุบัน จะสามารถช่วยลดปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการกระทำที่มุ่งหวังแต่เพียงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวโดยละเอียด และไม่ให้ความสำคัญกับการประพฤติปฏิบัติตนตามศีลธรรมอย่างที่ควรจะเป็น ดังนั้นเมื่อสังคมเพิ่มมาตรวัดใหม่ขึ้นมาอย่างน้อยก็จะมีส่วนช่วยในการกรองพฤติกรรมของ

คนในสังคม ให้สนใจและใส่ใจกับคุณธรรมมากขึ้น ไม่ได้มุ่งหวังเพียงแค่ผลประโยชน์ทางธุรกิจเพียงอย่างเดียว

การนำค่านี้นิคุณธรรมมาช่วยเป็นมาตรวัดของคนในสังคมจะช่วยให้การพัฒนาของสังคมไทยเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งคนในสังคมจะได้ให้ความสำคัญกับการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนามากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และเมื่อค่านี้นิคุณธรรมถูกนำมาปรับใช้ในสังคมอย่างต่อเนื่อง เชื่อว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอันเนื่องมาจากการประพฤติปฏิบัติตนตามกระแสทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ก็จะลดน้อยลงไปมากพอสมควร เพราะประชาชนจะให้ความสนใจและใส่ใจกับค่านี้นิคุณธรรมของตัวเองมากยิ่งขึ้น เพราะหากค่านี้นิคุณธรรมของตัวเองลดลงจนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานก็อาจจะทำให้ตัวเองไม่สามารถประกอบอาชีพที่มีอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง และเมื่อประชาชนสนใจใส่ใจกับค่านี้นิคุณธรรมมากขึ้น สังคมก็จะมี ความมั่นคงมากยิ่งขึ้นอย่างยั่งยืนและถาวร